

Frihed sluttede sig sammen, ikke et, der skulde tvinges sammen efter udbortes Grændser. Den videre Udvikling er imidlertid Noget, hvorom vi maaffee, som den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har sagt, ikke skulle give nogen Lov; have vi først troesenige Menigheder samlede omkring deres Præster, da ville de af sig selv udvikle et saadant Samsundsliv i mindre og større, lavere og høiere Kredse, som kan bære velsignelsesrige Frugter for hele den kirkelige Udvikling, men vi skulle i hvert Fald ved vor Lovgivning virke hen til, at saadanne Menigheder kunne komme til at danne sig. Hidtil have vi staaet paa Statskirkens Grundvold, vi have da søgt at tvinge Alt sammen efter Sogne, uden Hensyn til de forskjellige Anstuelser. Disse tvingende Baand kunne vi hæve, og jo mere vi gaae frem i den Retning, som er den, Loven om Sognebaandets Løsning har slaaet ind paa, desto flere ville vi være paa, at komme til en virkelig god og helbbringende Kirkepræsentation. For mig staaer denne Lov om Sognebaandets Løsning som en Deel af en Forsatningslov, som den første Begyndelse til at opfylde Grundlovens § 80. Det er ad den Vej, vi bør vedblive at gaae frem, og jeg troer, at Enhver, der stræber hen i den Retning, arbejder ligesaavel paa at opfylde Grundlovens § 80, som alle de, der ville gaae i modsat Retning, og jeg troer tilmed, at han handler nok saameget i Grundlovens Mand, som nogen af de Andre, idet han bygger paa den Troesfrihed, der er fastsat i den, og paa det Navn, som vor Folkekirke efter den skal bære.

J. N. Hansen: Det forekommer mig, at man i to forskjellige Henseender ikke har opfattet Grundlovens § 80 aldeles rigtig. Jeg troer saaledes ikke det er rigtigt, naar man mener, at Grundloven ved i § 80 at bestemme, at Folkekirkens Forsatning „ordnes ved Lov“, kun har villet henstille det som uvist, om der overhovedet skal gives en Kirkeforsatning, men at en saadan, forsaavidt den bliver givet, skal gives ved Lov; jeg troer, at Grundloven gaager ud fra, at en saadan Forsatning skal gives. Paa den anden Side forekommer det mig heller ikke at være rigtigt, naar man siger, at

man handler imod Grundloven, fordi den Lovgivende Magt i et vist Tidrum ikke finder det tidsvarende eller rigtigt at gaae ind paa Forslag, der før en Deel, eller i det Hele, søge at ordne Folkekirkens Forsatning; thi Grundloven har heller ikke bestemt noget Tidrum til Indspørelse af en saadan. Derjom man vilde slutte fra Grundlovens Udtryk i andre Paragraffer, kunde man snarere komme til det Resultat, at den har tænkt sig, at § 80 først seent skulde blive opfyldt; der staaer saaledes i § 96, der handler om, at Communerne selv skulle styre deres Anliggender under Statens Tilsyn, at denne Communerne Net „vil“ blive ordnet ved Lov; det er altsaa en mere bestemt Udtalelse, end der findes i § 80; men der findes endnu meget mere bestemte Udtryk i § 98, som omtaler Lehn, Stamhuse osv., idet det der hedder, at det „skal“ ved Lov bestemmes, hvorledes de kunne overgaae til fri Eiendom. Grundlovens Ord i disse to Paragraffer ere altsaa langt mere bestemte end i § 80, men ikke desto mindre vide vi dog, at Bestemmelserne i dem endnu ikke ere opfyldte, og det kan derfor ikke siges, at man handler imod Grundlovens § 80, fordi man til en vis given Tid ikke finder de Forslag, der maatte stilles angaaende en Ordning af Kirkens Forsatning, hensigtsmæssige, eller i det Hele finder det tidsvarende at give en saadan Forsatning. Jeg er imidlertid af den Mening, at det ikke er ret forsvarligt, at man, naar der frembyder sig en Leilighed til i en eller anden Retning at opnaae noget af det, Grundloven har bebudet at skulle skee, ikke sørger for, saavidt muligt, at gjøre Begyndelsen dertil. Det var af den Grund, at jeg, da der for nogle Sessioner siden af et Par af Thingets ærede Medlemmer blev indbragt et Lovforslag om Ordningen af et Kirkeraad, uagtet jeg var meget langt fra at billige dette Forslag, men tværtimod kun kunde stemme for det, naar det blev væsentlig forandret, dog talte for det og anbefalede Thinget at lade det gaae til anden Behandling, for at man nærmere kunde drøfte det og forandre det, man fandt burde forandres, for derefter at kunne bedømme, om man kunde frembringe en Lov deraf i en forsvarlig Skikkelse, eller om man til Slutningen skulde